

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο εξώφυλλο, με όρθια σουβλερά γράμματα, ήταν χαραγμένη η λέξη *Ανοησίες*. Το βλέμμα του στάθηκε λίγο εδώ. Έπειτα το ξεφύλλισε. Πάνω από τις μισές σελίδες ήταν γραμμένες. Στο σημειωματάριο καταχώριζε όσα ήθελε να ξεχάσει. Άρχιζε με την ημερομηνία, την ώρα και τον τόπο. Ακολουθούσε το περιστατικό που απεικόνιζε την ανθρώπινη βλακεία. Μια προσφυής περικοπή, κάθε φορά και άλλη, αποτελούσε το συμπέρασμα. Ποτέ του δε διάβαζε τις ανοησίες αυτής της συλλογής – μια ματιά στο εξώφυλλο αρκούσε. Λογάριαζε όμως να τις δημοσιεύσει αργότερα, με τίτλο «Περίπατοι ενός Σινολόγου».

Ελίας Κανέτι, *Η τύφλωση*

Η *Εγκυκλοπαίδεια της βλακείας* είναι ένα μεγαλεπήβολο εγχείρημα που ξεκίνησε το 1980. Η ολλανδική έκδοση του παρόντος τίτλου, που εμφανίστηκε το 1999, αποτελούσε μια γενική εισαγωγή στο θέμα, μια γλαφυρή ανατομία της βλακείας, διανθισμένη με γελοιογραφίες, μύθους, αφίδες θριάμβου, σχεδιασμό κήπων, ταβάνια μπαρόκ, τον βασιλικό οίκο της Ολλανδίας, ανέκδοτα, παραμύθια και ιστορίες επιστημονικής φαντασίας.

Το 2001 ένα δεύτερο βιβλίο εκδόθηκε στην Ολλανδία με τίτλο *Μωροσοφία*, στο οποίο συγκεντρώθηκαν οι εκατό εξωφρενικότερες θεωρίες των Ολλανδών στοχαστών του εικοστού αιώνα. (Η πόλη Ντελφτ ήταν οι Δελφοί; Μήπως η αφηρημένη σκέψη ξεκίνησε αφότου η κλειτορίδα μετακινήθηκε εξελικτικά από μέσα προς τα έξω; Αποτελεί η βλακεία κινητήριο μοχλό του πολιτισμού μας;

Πόσα μόρια τσοπανόσκυλου περιέχει ένα τσοπανόσκυλο; Μήπως τα άτομα είναι διαστημόπλοια;)

Σύντομα θα εκδοθεί η *Τοπογραφία της βλακείας*, στην οποία έχουν συγκεντρωθεί όλες οι ευρωπαϊκές πόλεις και επαρχίες που έμειναν παροιμιώδεις για τη βλακεία των κατοίκων τους. Προετοιμάζονται επιπλέον τόμοι οι οποίοι θα καλύψουν θέματα όπως: η βλακεία και το εμπόριο, η βλακεία και η σεξουαλικότητα, η βλακεία και η τέχνη, και η θεολογία της βλακείας.

Η βλακεία εκδηλώνεται σε κάθε επίπεδο, σε κάθε άνθρωπο, σε κάθε εποχή. Ως εκ τούτου, κάθε έρευνα για τη βλακεία προσλαμβάνει αυτόματα εγκυκλοπαιδικές διαστάσεις.

Ο πραγματικός εγκυκλοπαιδιστής βάζει τα πράγματα στη θέση τους, εξομαλύνει τις αντιφάσεις και συστηματοποιεί τα θέματά του με σιδερένια πυγμή. Η δουλειά του εξυπηρετεί τους πτωχούς τω πνεύματι. Η *Εγκυκλοπαίδεια της βλακείας*, αντίθετα, αφήνει άπλετο χώρο για αντικρουόμενες πληροφορίες και κριτικές.

Από τη μια, η εγκυκλοπαίδεια αυτή, ξεετάζει την ετυμολογία, το φαινόμενο και τη θεωρία της βλακείας· από την άλλη, επιχειρεί να αναπτύξει μια μέθοδο που θα αποκαλύπτει τη βλακεία της σκέψης μας. Ο στόχος είναι να διαμορφωθεί μια ατομική θεωρία η οποία, στην καλύτερη περίπτωση, προτείνει μια πρωτότυπη μέθοδο προσέγγισης αυτονόητων φαινομένων.

Το προφανές θα ήταν να κάνω το ίδιο μου το εγχείρημα πρώτο λήμμα της *Εγκυκλοπαίδειας της βλακείας*, αλλά δεδομένου του ευφάνταστου χαρακτήρα του αντικειμένου, θεώρησα πιο χρήσιμο να ακολουθήσω τη σύνθεση της *Encyclopédie pittoresque du calembour, recueillie et mise en désordre par Joseph Prudhomme*.

Τα δοκίμια είναι παραλλαγές ενός επαναλαμβανόμενου μοτίβου. Ας ελπίσουμε ότι ο αναγνώστης –αφού διαβάσει το βιβλίο– θα έχει αποστηθίσει τη μελωδία και θα είναι σε θέση να τη σιγοτραγουδάει από μόνος του.